

Bedrijventerrein moet nu worden ingepast in het landschap

De „verzameling grijze dozen” die Friese bedrijventerreinen vaak zijn, is funest voor het landschap én de bedrijvigheid. Het laatste wat de provincie moet doen, is ruimte geven aan uitbreiding.

.....
Peter Halbersma
.....

Leeuwarden | Dat zegt de Haarlemse landschapsarchitect Peter de Ruyter. „Als je van de waddenkust naar Halum rijdt, doen de witte dozen pijn aan je ogen. Als er nu wordt ingezet op meer toerisme en recreatie aan de kust, moet je juist die bedrijventerreinen inpassen in het unieke Friese landschap. De beleving van schoonheid, waar toeristen voor komen, is snel weg als zo'n terrein in het oog springt.”

Vijf jaar geleden voerde De Ruyter Atelier Fryslân aan, een in 2012 opgeheven onafhankelijk adviesbureau voor ruimtelijke kwaliteit, geïniseerd vanuit de provincie, en pleitte voor een stop op de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen én het tegengaan van verpaupering van bestaande (leegstaande) kavels. Die adviezen zijn nog altijd actueel. Gemeenten hebben nog onvoldoende hun verliezen genomen op te verkopen grond, vindt De Ruyter, die de situatie in het Noorden nog nauwellettend volgt.

„Er moeten radicale keuzes worden gemaakt”, vindt hij. „De terreinen moeten beter aansluiten op de landschappelijke omgeving en voor werknemers aantrekkelijker gemaakt worden om tussen de middag een broodje te eten. Het zijn nu eilanden in de omgeving. Het zou juist een visitekaartje

van een dorp of stad moeten zijn en een vanzelfsprekende, natuurlijke overgang naar de omgeving.”

Daartoe kunnen fiets- en wandelpaden worden verbeterd, waterpartijen en groen aangelegd en picknicktafels neergezet. Elk bedrijventerrein moet weer anders worden ingericht afhankelijk van het landschapstype en de doelgroep. „Het is maar net wat de patiënt nodig heeft.”

De diversiteit trekt specifieke bedrijven, eenheidsworst is onaantrekkelijk. Als goede voorbeelden gelden de westkant van Ternaard, waar wo-

nen en werken mogen worden gecombineerd, en De Woudfennen in Joure, waar voor werknemers ruimte is om te recreëren.

Volgens de landschapsarchitect heeft de ontwikkeling van bedrijventerreinen zich in twee fases voltrokken, en dient zich nu een (kansrijke) derde aan. „De oude, nu door dorpen en steden ingesloten bedrijventerreinen werden in de jaren zestig en zeventig betrokken. En twintig jaar geleden was er de prikkel te verhuizen naar de snelweg. Men wilde een zichtlocatie en gemeenten maakten het zelfs goedkoper te verhuizen dan te investeren in de oude plek. Bij elk klaverblad moest namelijk een bedrijventerrein komen.”

Op de (leegstaande) oude kavels kun je nu weer het beste woningbouw plegen. Of wonen en werken combineren. Dan kunnen bijvoorbeeld ateliers zich vestigen, schetst De Ruyter. Industrieel erfgoed dat er nog staat zou een interessante plek kunnen zijn voor de groeiende groep zzp'ers. Te

denken valt aan de DE-fabriek in Joure, bij Philips Drachten en mogelijk Prins Dokkum. Ook is afboeken en slopen van groot belang.

„De ruimtelijke invulling van het landschap is op dit moment misschien wel de grootste opgave voor provincies. De vraag is: wat is de essentie van het Friese landschap? Als je kijkt naar industrieterrein Hemmen 3 bij Sneek: dat moet je écht niet willen! Juist dat uitzicht richting Oosthem is daar onbetaalbaar. Hoeveel bewoners en toeristen genieten daarvan? Hoeveel is dat waard?”, zegt een bevlogen De Ruyter. „Je kunt het maar één keer fout doen. Als je ziet wat er nog braak ligt op Hemmen 2 en in dorpen in de buurt. Als Súdwest-Fryslân zichzelf als een geheel ziet, kijk dan ook naar Bolsward.”

Dat afboeken en herinrichten kostbaar is, begrijpt De Ruyter. „Het vraagt lef en visie om af te boeken, maar deze cultuuromslag is in het publieke belang. Voor herstructurering zijn wel provinciepotjes aan elkaar te koppelen.”

Werknemers op het Jouster bedrijventerrein De Woudfennen genieten in de zon van de middagpauze. De Woudfennen geldt met veel recreatieruimte, groen en water in Fryslân als voorbeeld van hoe het ook kan met bedrijventerreinen. Foto: Niels Westra